

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

МАТВЄЄНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК: 35.07:005.332.5

**СИСТЕМА ВПЛИВІВ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ:
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ**

Спеціальність 25.00.01 – теорія та історія державного управління

РЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора наук з державного управління

Дніпро - 2025

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі соціально-гуманітарних наук Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка».

**Науковий
консультант –**

ДРАГОМИРЕЦЬКА Наталія Михайлівна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри соціально-гуманітарних наук Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка»

**Офіційні
опоненти –**

КВІТКА Сергій Андрійович, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

ЛАХИЖА Микола Іванович, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління, адміністрування та права Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

РУДЕНКО Ольга Мстиславівна, доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри менеджменту та адміністрування Національного університету «Чернігівська політехніка».

Захист відбудеться 12 березня 2025 р. о 15.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 08.080.09 при Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» за адресою: 49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19, тел. 746-15-02.

З дисертацією можна ознайомитись у Науковій бібліотеці Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» за адресою: 49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19 та на сайті Вченої ради Університету за адресою: https://www.nmu.org.ua/ua/content/infrastructure/structural_divisions/academic_board/.

Реферат розісланий «10» лютого 2025 р.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Ірина ХОЖИЛО

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Проблематика впливів у публічному управлінні займає одне із провідних місць у розвитку державотворення та тісно пов'язана із цілеспрямованою діяльністю органів публічної влади, що знаходить відображення в їх впливовій функції. В умовах системних змін, що обумовлені різними викликами, держави світу намагаються підвищувати ефективність діяльності, підтримувати легітимність влади та інноваційність державного управління, розширюючи межі втручань через різні види партнерств між органами публічної влади, комерційним та некомерційним секторами. У світовій практиці відмічається тенденція на зміну поглядів при побудові взаємовідносин органів влади та суспільства, на основі прямого та опосередкованого впливів, поєднання яких формують нову систему мислення, змінюють усталені моделі поведінки та переносять взаємовідносини у площину довіри між всіма суб'єктами, враховуючи їх роль і функції у державі.

З боку міжнародних інституцій (ООН, Єврокомісія, ОЕСР) відмічається тенденція до зростання дослідження категорії «впливу» як явища. Цей термін закріплюється в офіційних документах, з акцентами на масштабність перетворень, вимірювання результатів на основі досягнення економічних, соціально-культурних, інституційних та інших видів змін, а також вказано на його спроможність прискорювати досягнення Цілей розвитку тисячоліть.

Актуальність дослідження зумовлюється необхідністю перегляду теорії та методології впливів в публічному управлінні, формуванням нових теоретико-методологічних підходів до розуміння системи впливів в публічному управлінні, яка закладає концептуальне підґрунтя зміни поглядів на мету і способи існуючих в суспільних відносинах впливів. Сучасні перетворення в сфері державного управління та трансформаційні зміни, що пов'язані із запровадження правового режиму воєнного стану, обумовлюють зростання ролі та значення суспільства, в частині посилення його впливової функції при протистоянні військовій агресії та в процесах відновлення України. Новітнього методологічного наповнення щодо вироблення принципово нового підходу побудови взаємовідносин з суспільством потребує держава. Для врахування доцільним є досвід країн, які зазнали війни та виробили ефективний підхід до цілісного відновлення соціальних та управлінських систем, на основі успішних стратегій впливу, з ефективними способами державного та громадського контролю за деструктивними та негативними впливами на суспільство і державу. Зміна умов функціонування органів влади, нові управлінські та соціально-економічні виклики в умовах воєнного стану та у повоєнний період, пов'язані із підготовкою спроможних управлінців-лідерів, здатних продукувати інновації та здійснювати системні перетворення. Переформатування взаємовідносин на рівні місцевого самоврядування, пов'язано із побудовою нової форми взаємодії, що потребує визначення повноважень і обов'язків кожного із партнерів на основі відповідальності в частині проєктування та планування розвитку громад, де перевага віддається колективному впливу.

Зазначене ідентифікує виокремлення нового аспекту та напряму

дослідження щодо необхідності теоретико-методологічного обґрунтування концептуальних засад системи впливів в публічному управлінні.

Теоретико-методологічною основою дисертаційного дослідження стали наукові праці таких українських вчених як: В. Бакуменко, В. Баштанник, Є. Бородін, А. Васіна, О. Вольська, Н. Гончарук, І. Дегтярьова, Н. Драгомирецька, В. Князев, А. Кузнецов, В. Марущак, Н. Мельтюхова, Л. Приходченко, Л. Прокопенко, Ю. Сурмін, І. Шпекторенко та ін. Частина досліджень стосується концептуальних основ розуміння дефініції «впливи», що знайшло своє відображення в розвідках таких науковців як: С. Квітка, М. Лахижа, О. Літвінов, Д. Міхненко, А. Помаза-Пономаренко, О. Руденко, Н. Щур та ін.

Українські вчені зосереджуються на окремих видах впливів в публічному управлінні, здійснюючи наукові розвідки за окремими їх аспектами, зокрема: публічноуправлінський вплив: О. Антонова, С. Бугайцов, Р. Войтович, М. Іжа, М. Канавець, В. Козаков, В. Мартиненко, М. Кушнір, Т. Сенюшкіна, І. Хожило та ін.; економічний вплив: Л. Акімова, О. Бобровська, З. Бурик, Т. Крушельницька, М. Латинін, М. Мироненко, С. Осадчук, П. Покатаєв, В. Приходько, А. Семенова, С. Степаненко та ін.; управлінський та адміністративний види впливів: В. Бульба, О. Гузій, І. Дробязко, А. Замогильний, Н. Скрипченко, С. Фоломіна та ін.; соціальний та психологічний вплив: О. Анісімович-Шевчук, Т. Козарь, С. Козуліна, Н. Липовська, Н. Мезенцева, А. Савков, О. Терент'єва, Т. Чеканова та ін.; інформаційний та комунікативний вплив: О. Бухтатий, Н. Калашник, З. Коваль, М. Козирєв, Н. Махначова і І. Семенюк, О. Рак, Н. Сорокіна та ін.; політичний вид впливу досліджують: В. Бакуменко, В. Бебік, С. Бугайцов, В. Міхненко ін. Окремим напрямком зарубіжних досліджень є вивчення теоретико-прикладних підходів колективного впливу таких дослідників як: О. Акар, М. Анчелович, К. Бредбрук, С. Бреді, Дж. Вільямс, Р. Джордж, Л. Кілліан, М. Крамер, М. Макафі, Дж. Сمارт, Р. Тернер, Ф. Хенлібраун та ін.

Узагальнення результатів аналізу наукових джерел дає можливість стверджувати, що на сучасному етапі в українській науці державного управління відсутня струнка концепція або система впливів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана у межах реалізації комплексного наукового проекту «Державне управління та адміністрування» Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України та пов'язана з темами науково-дослідних робіт: «Забезпечення конструктивного діалогу між владою та суспільством» (ДР 0115U001262), де автором як виконавцем обґрунтовано теоретичні основи забезпечення конструктивного діалогу між владою та суспільством з позиції впливу громадськості та впливу інформаційно-комунікаційних технологій; «Багаторівневе управління (multilevel governance) регіональним розвитком в контексті модернізації публічної влади в Україні» (ДР 0117U004394), де автором як виконавцем обґрунтовано види впливів в системі публічного управління на національному та місцевому рівні; визначено співвіднесення впливів на

національному та місцевому рівні при встановленні побудови взаємовідносин між органами влади та громадянським суспільством; «Система публічного управління євроінтеграційними процесами України в умовах глобалізації» (ДР 0118U001598), де автором як виконавцем обґрунтовано методологічні засади впливу глобалізації у системі публічного управління; визначено теоретико-прикладні засади щодо характеристики інформаційного та комунікативного впливу з позицій уточнення їх місця в процесі глобалізації. Дисертаційна робота виконана в межах госпдоговірної науково-дослідницької теми «Практичні аспекти механізмів реалізації соціально-гуманітарної політики в Україні: регіональний вимір» (ДР 0120U102492), де автором, як виконавцем обґрунтовано теоретико-методологічні підходи щодо характеристики соціального впливу в публічному управлінні; визначено теоретико-прикладні засади розвитку соціально-гуманітарного середовища в контексті різних видів впливів. Дисертаційна робота пов'язана з темою науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська політехніка» «Сучасні інновації в системі публічного управління в умовах глобалізаційних ризиків та кризових явищ» (ДР 0122U002247), де автором, як відповідальним виконавцем, визначено теоретико-методологічні засади особливостей розвитку та запровадження інновацій в системі публічного управління в умовах глобалізаційних ризиків та кризових явищ; обґрунтовано теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування механізмів запровадження інновацій в системі публічного управління; обґрунтовано теоретико-методологічні підходи щодо характеристики організаційно-управлінських видів впливу у публічному управлінні в контексті запровадження інновацій; запропоновано теоретичну та прикладну моделі системи впливів в публічному управлінні з урахуванням інноваційних тенденцій; представлено можливості моделей колективного впливу в публічному управлінні як інноваційного підходу до організації спільної діяльності з урахування глобалізаційних викликів та криз.

Мета дослідження полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні концептуальних засад системи впливів в публічному управлінні, заснованих на теоретичній моделі впливів як сукупності узагальнених положень різних галузей наук, що визначає спосіб розуміння впливів та їх методологічний концепт на рівні прикладної моделі впливів в публічному управлінні, яка ґрунтується на концепції колективного впливу, реалізується на офіційному, національному рівнях і у межах окремих суспільних груп, передбачає спеціальну освітню підготовку державних службовців та може бути застосовна під час воєнного стану і повоєнного відновлення України.

Поставлену мету досягнуто шляхом вирішення таких наукових завдань дослідження:

- проаналізувати сучасні концептуальні погляди щодо дефініції «впливи» та надати їх типологію в публічному управлінні для побудови системи впливів;
- дослідити сучасні науково-прикладні підходи щодо визначення елементів системи впливів в контексті характеристик систем та моделей впливів в публічному управлінні;
- проаналізувати роль публічноуправлінських, управлінських та

адміністративних впливів в системі впливів в публічному управлінні;

- визначити аспекти прояву економічних впливів в публічному управлінні як елементи системи впливів в публічному управлінні;

- уточнити сутність соціального та психологічного впливу як елементів системи впливів в публічному управлінні та їх роль у період воєнного стану та повоєнного відновлення;

- розкрити новітні науково-прикладні підходи до інформаційного та комунікативного впливів в публічному управлінні;

- визначити місце політичних впливів в системі впливів публічного управління;

- дослідити сучасні теоретико-прикладні підходи стосовно колективного впливу як елементу системи впливів в публічному управлінні;

- розробити теоретичну модель системи впливів в публічному управлінні як підґрунтя до вироблення концептуального підходу застосування в публічному управлінні різних видів впливів, у тому числі під час воєнного стану та повоєнного відновлення;

- проаналізувати організаційно-правове підґрунтя для розробки прикладної моделі системи впливів в публічному управлінні, з урахуванням функцій суб'єктів публічного управління та адміністрування;

- розробити методологічні засади системи впливів в публічному управлінні, заснованій на теоретичній та прикладній моделі впливів в публічному управлінні.

Об'єкт дослідження: впливи в публічному управлінні на стан і розвиток суспільних процесів і відносин з метою досягнення цілей і реалізації функцій держави.

Предмет дослідження: теоретико-методологічний аспект системи впливів в публічному управлінні.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань було використано загальнонаукові і спеціальні методи дослідження, зокрема: аналізу та узагальнення при вивченні наукових досліджень та інших джерел, що містять факти в межах предмета дисертаційного дослідження для представлення концептуальних засад системи впливів в публічному управлінні; методи порівняння, аналогії та аналізу застосовувались під час вивчення науково-прикладних підходів щодо визначення типології, моделей та систем впливів в публічному управлінні; методи концептуального аналізу для вивчення концепцій публічноуправлінських впливів, що сприяло їх поясненню та розумінню; метод системного аналізу для виявлення та опису елементів системи впливів в публічному управлінні, встановленні взаємозв'язків та взаємовпливів між ними на всіх рівнях управління; методи описового та порівняльного аналізу при вивченні конкретних зарубіжних практик щодо запровадження підходу колективного впливу; методи узагальнення та систематизації для формування пропозицій щодо вироблення методологічних засад організації спільної діяльності, партнерства, міжсекторальної взаємодії на основі підходу колективного впливу в українську практику; методи аналізу та узагальнення для вивчення нормативно-правових документів, які стосуються різних видів впливу

і впливають на предмет дослідження; методи моделювання та прогностичного аналізу використані під час розробки теоретичної та прикладної моделі системи впливів в публічному управлінні та визначенні шляхів реалізації зазначених моделей у практичному вимірі; методи аналогії, дедукції та індукції використано під час розробки доктрини впливів в публічному управлінні та адмініструванні та методики аналізу впливів при виробленні нормативно-правових актів і програм розвитку на всіх рівнях публічного управління та адміністрування; методи узагальнення та співвіднесення при виявленні функцій органів влади та суспільства в межах теорій впливів задля вироблення методологічного підґрунтя для гармонізації взаємовідносин між органами влади та суспільством з урахуванням їх впливових функцій та визначення напрямів запровадження практичної реалізації теоретичної і прикладної моделі системи впливів в публічному управлінні; методи порівняння та узагальнення для виявлення можливостей запровадження зарубіжного досвіду в українську практику та визначення сильних та слабких сторін існуючих моделей впливів в зарубіжних державах.

Емпіричною основою дослідження стали нормативно-правові акти Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, що окреслюють та регламентують діяльність суб'єктів публічного управління та адміністрування, відображають процеси їх взаємодії, комунікації, інформування, враховують функції, значення і мету діяльності, а також методологію встановлення взаємовідносин із побудови громадськістю та територіальними громадами. У дисертаційному дослідженні використанні офіційні документи міжнародних інституцій та дані міжнародних проєктів.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних аспектів системи впливів в публічному управлінні та виробленні практичних пропозицій щодо їх запровадження.

Найбільш важливими науковими результатами, що відбивають ступінь та зміст отриманої наукової новизни та виносяться на захист, є такі:

уперше:

- проведено комплексне дослідження теоретико-методологічних засад впливів в публічному управлінні, їх типології, моделей, систематизації і запропоновано нове вирішення наукової проблеми – теоретико-методологічне обґрунтування концептуальних засад системи впливів в публічному управлінні, яка ґрунтується на теоретичній моделі впливів в публічному управлінні, має методологічну основу, засновану на прикладній моделі впливів в публічному управлінні і передбачає практичну реалізацію та характеризується: структурованістю на рівні організаційних, управлінських, інформаційних, комунікативних, психологічних, правових, економічних форм і методів впливу; ієрархічністю форм впливу та їх методів, враховуючи, що одні впливи передбачають необхідність або доцільність інших; гнучкістю, оскільки система впливів має відповідати внутрішнім і зовнішнім викликам; спрямованістю системи на результат та на досягнення цілей (таких як узгодженість діяльності організаційних структур та міжвідомчих відносин, залученість широких верств населення до колективної діяльності при вирішенні завдань публічного

управління, зміна поведінки, зміна мислення та ін.); наявністю зв'язків та зворотних зв'язків як від суспільства, так і від організаційних структур;

- запропоновано нову парадигму впливів в публічному управлінні, що стало підставою для вироблення теоретичної моделі впливів в публічному управлінні, заснованої на теоріях впливів: теорія впливів; теорія соціального впливу; теорія соціальної влади; теорія відповідності; теорія слухняності; теорія впливу меншості; нова теорія соціального впливу; теорія соціально-психологічного впливу; теорія впливу соціальних мереж; теорія психологічного впливу; поведінкова теорія психологічного впливу; теорія самокатегоризації; теорія інформаційного впливу; теорія комунікативного впливу; теорія вибіркового впливу; теорія рольового моделювання впливів; модель ієрархії впливів; теорія колективного впливу; теорія соціального впливу (як основа колективного впливу); теорія змін; теорія колективної дії; теорія колективної поведінки; теорія мереж; теорія соціальних інновацій; теорія міжурядового підходу; теорія неофункціоналізму; теорія громадських коаліцій; теорія рефлексивних дій; теорії публічного управління: теорія публічноуправлінського впливу; теорія державного управління; теорія адміністративного впливу; теорія держави і права; теорія систем; системний підхід; теорія соціальних систем; теорія динамічних систем; теорія систем розвитку; теорія світових систем (WST); теорія системної факторіальної технології (SFT); теорія систем розвитку кар'єри; теорія зацікавлених сторін Фрімена; теорія Вольфганга Бальцера; економічні теорії: теорія публічного управління; теорія суспільного вибору та політичної економії; теорія державних витрат; нова інституціональна економічна теорія; теорія зростання; неокласична теорія зростання;

- розроблено прикладну модель впливів в публічному управлінні, яка передбачає: правове регулювання; розподілення внутрішніх і зовнішніх впливів за рівнями публічного управління з врахуванням найбільшого впливу на рівні органів місцевого самоврядування; неформальні впливи, які відбуваються в суспільстві, – що спрямовано на побудову колективного суб'єкту впливу як на державному рівні, так і на рівні громади з використанням широкого спектру методів та інструментів (методів комунікації; багатосекторальної співпраці; планування; розбудови мережі колективного впливу; цифрових технологій; комплексного інструментарію для перевірки припущень; інструментів дизайнерських досліджень впливу; методів сервіс-дизайну; методів прогнозування та моделювання; методів розробки дорожньої карти; методів діагностики громад для висування ініціативи; інструментів індексу раннього розвитку; методів оцінки потреб та визначення ресурсів громади; інструментів інвентаризації особистих активів громад; методів проведення публічних форумів; методів дослідження думок та відгуків з боку громадськості; методу SWOT-аналізу; цифрових методів; методів втручань у громаду; методів організації та управління; методів інновацій; методів соціального впливу; методів розробки прототипу впливу; методів дизайн-мислення; методів мережеских підходів колективного впливу; методів планування колективної діяльності; інструменту CareLinQ; інструменту Fellowship; методів оцінки та вимірювання колективного впливу; методів соціального маркетингу; методів

поширення та масштабування впливу; коучинг-методів; психологічних методів; методів заохочення та мотивації; методів формування лідерства; методів підтримки активної мережі впливу; методів цифрового навчання; методів створення платформ з навчання соціальним інноваціям), з урахуванням правового режиму воєнного стану і повоєнного відновлення;

- запропоновано шляхи практичної реалізації теоретичної і прикладної моделі системи впливів в публічному управлінні, зокрема розроблено: основні напрями державної доктрини впливів в публічному управлінні та адмініструванні (як офіційної системи поглядів на мету і способи існуючих в суспільних відносинах впливів, а також мету і способи державного та громадського контролю за негативними і руйнівними впливами на суспільство і державу, яка не передбачає цензури, а передбачає обізнаність і формування культури впливів у суспільстві, а також протидії деструктивним впливам); методику аналізу впливів при виробленні нормативно-правових актів і програм розвитку на всіх рівнях публічного управління та адміністрування; спеціальну освітню програму підготовки фахівців з розвитку публічної сфери, де основним акцентом мають бути питання системи впливів в публічному управлінні;

удосконалено:

- теоретико-методологічні підходи щодо з'ясування сутності системи впливів в публічному управлінні, зокрема шляхом надання нового змісту категорії «вплив», яка розуміється як спеціальна інноваційна діяльність органів державної влади щодо побудови взаємовідносин держави і суспільства в цілому, активізації приватного і громадського секторів для вирішення проблем розвитку суспільства, розв'язання суспільно важливих завдань, єдності задля досягнення сталого розвитку держави та створення умов для індивідуального розвитку населення шляхом зміни поведінки суспільства, вироблення суспільних цінностей та переконань. Введено в науку державного управління категорію «система впливів в публічному управлінні», яка визначається як комплекс елементів (організаційна структура в широкому сенсі розуміння, інформація, ресурси (у тому числі людські), взаємозв'язки), що пов'язані між собою і спрямовані на організацію діяльності суб'єктів публічного управління, побудову їх взаємозв'язків та взаємовідносин, досягнення цілей публічного управління, активізації суспільства для формування моделі колективної діяльності при вирішенні складних (кризових, надзвичайних тощо) завдань розвитку держави і суспільства;

- концептуальні основи побудови моделей системи впливів з акцентами на формуванні колективного суб'єкту впливів, що передбачає: встановлення партнерства на основі соціального впливу та колективних дій; колективне ініціювання проблем; організацію спільної діяльності на основі мобілізації наявних ресурсів та інновацій; формування культури взаємовідносин, поведінки та мислення; поширення мережевого впливу та впливу соціальних систем; врахування політичного, соціального, економічного, культурного та історичного контексту колективного впливу; формування ефективних моделей соціальних змін; планування та проектування розвитку громад; керування стратегією

колективного впливу; посилення впливової функції лідерів; визначення основних інструментів та методів колективного впливу;

- методологічні засади організації спільної діяльності, партнерства, міжсекторальної взаємодії із застосуванням методології колективного суб'єкту впливу щодо: спільного порядку денного; спільного оцінювання та вимірювання впливу; стимулюючих заходів; системної комунікації; опорної підтримки; спільного стратегічного бачення; спільного проектування; колективних дій; використання важелів впливу для формування проактивних стратегій; розвитку довготривалого партнерства;

дістали подальшого розвитку:

- теорія державного управління в контексті: класифікації впливів в публічному управлінні (академічні, прикладні); систематизації типів впливів (за суб'єктами, соціальним значенням, значенням для економічного розвитку, наслідками, рівнями, тривалістю, способом, очікуваннями, залученням громадськості, середовищем, політичним значенням, важливістю для здоров'я населення, перевагами, домінуванням, стилем впливу, керуванням групами людей, впливом управлінських систем, міжнародним рівнем); класифікації впливів відповідно до сфери публічного управління (вихідні, базові, спеціальні); систематизації визначення систем (системи органів влади, системи суб'єкт-об'єктних взаємовідносин, системи структур, системи діяльності/функцій); спрямованості системи впливів в публічному управлінні (зміна способу мислення, досягнення цілей, зміна моделей поведінки, опосередкований контроль, побудова структурних взаємозв'язків, побудова структури людських систем, утворення багатоагентних систем, поширення впливу в динамічній мережі), де вагомим елементом для утримання складових системи є інформація та відносини; класифікації моделей за основою застосування;

- концептуальні підходи щодо сучасної моделі колективного впливу, яка застосовується для вирішення складних соціальних проблем, створення сильніших громад, потужних організаційних та інституційних взаємозв'язків, досягнення тривалих змін шляхом скоординованих і постійних зусиль, підвищення довіри до організації, установи, органу влади, окремої особи, спільного розуміння проблеми та спільного підходу до її вирішення шляхом узгоджених дій;

- систематизації концепцій публічноуправлінських впливів (які засновані на концепції раціональної дії, історичному, правовому, філософському, системному, кейс-методу, управлінському, поведінковому/соціально-психологічному підходах) та виокремлено види впливів в публічному управлінні (публічноуправлінський, економічний, правовий, управлінський, адміністративний, соціальний, психологічний, комунікативний, інформаційний, політичний впливи, в тому числі, в умовах воєнного стану);

- класифікації нормативно-правових актів України, яка стосується різних видів впливу (регуляторні правові впливи; політичні впливи; інформаційні впливи; економічні впливи; соціальні впливи; психологічні впливи);

- методологія державного управління в аспекті парадигми впливів в публічному управлінні, яка дозволить: сформувати спільну структуру співпраці

всіх секторів суспільства для вирішення складних соціальних проблем; виробити основні напрями і потенціал для проєктування та впровадження системних змін і міжгалузевої співпраці; залучити громади до формування проактивної позиції, прийняття відповідальності за результати розвитку громади, побудови дієвої взаємодії; виробити системи правомірних заходів щодо впливів; виокремити шляхи і методи проєктування і планування розвитку громад та спільного управління цими проєктами та програмами в контексті колективного впливу, враховуючи інноваційність і процеси протидії інноваціям; побудувати дієву систему подолання руйнівних впливів; уточнити поняття «неправомірні впливи» та виробити методи протидії їм; виробити стратегії відновлення на випадок збоїв при застосуванні певних видів впливів.

Практичне значення роботи. Основні концептуальні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи мають практичне спрямування та можуть бути враховані при виробленні правових документів та діяльності суб'єктів публічного управління щодо впливів задля побудови суспільних відносин, у тому числі в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Висновки та рекомендації наукового дослідження були використані: Департаментом соціальної та сімейної політики Одеської обласної державної адміністрації взято до уваги пропозиції стосовно запровадження підходу колективного впливу при організації спільної управлінської діяльності, що сприяє забезпеченню реалізації державної політики у сфері соціальної підтримки і надання соціальних послуг сім'ям та особам, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах (довідка № 4992/17-20/24 від 05.09.2024); Березівською районною радою Одеської області щодо доцільності формування колективних зусиль при вирішенні складних соціальних проблем у громадах Березівського району, зокрема в частині проєктування, реалізації спільних дій, контролю та моніторингу та внесення спільних корегувальних дій з урахуванням інтересів громад в процесі прийняття рішень, в тому числі в умовах воєнного стану та процесах повоєнного відновлення (довідка № 01-33/100 від 15.12.2023); Одеським регіональним інститутом державного управління Національної академії державного управління при Президентові України сформовані пропозиції та рекомендації запроваджено у навчальний процес та враховано під час розробки навчально-методичного забезпечення вибіркової дисципліни ВК 4.4. «Державно-громадянське партнерство у сфері соціально-гуманітарного розвитку» на другому (магістерському) рівні вищої освіти зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (акт про впровадження від 15.12.2021); Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» взято до уваги пропозиції щодо доцільності запровадження нового концептуального підходу при встановленні партнерської взаємодії між органами публічної влади, громадськими організаціями та іншими зацікавленими сторонами на основі колективного впливу (довідка № 76 від 20.12.2023); Інститутом бюджету та соціально-економічних досліджень в межах реалізації міжнародного проєкту «Зміцнення дружнього до дитини бюджетування на субнаціональному рівні», де автором дисертаційного дослідження надавалась комплексна експертно-

методична консультація щодо розробки методології прогнозування та проєктування розвитку громад на основі підходу колективного впливу в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення (довідка № 124-05/Е-2024 від 19.11.2024).

Особистий внесок здобувача Дисертація є завершеною самостійною науковою роботою. Наукові результати, висновки та положення, винесені на захист, одержані автором самостійно. Особистий внесок у працях, опублікованих у співавторстві, наведено у списку публікації: [3-6; 8; 29] – проведення досліджень і оформлення результатів; [9; 10-14; 18; 30] – проведення досліджень.

Апробація роботи. Основні ідеї й положення дисертаційного дослідження були оприлюднені на науково-практичних конференціях, у тому числі міжнародних та зарубіжних: «Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід» (Одеса, 2016, 2017, 2018); Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди (Одеса, 2019, 2020, 2021); «Розвиток публічного управління в Україні» (Львів, 2020); «Публічне управління XXI століття: портал можливостей» (Харків, 2020); «Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку» (Київ, 2020); «Держава XXI століття: погляд молоді» (Житомир, 2022); «Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні» (Київ, 2022); «Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи» (Одеса, 2022); «Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України» (Дніпро, 2022); «Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти» (Одеса, 2022); «Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах воєнного стану та відновлення України» (Одеса, 2023); «Публічне управління та адміністрування в сучасних умовах» (Одеса, 2023); «Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України» (Дніпро, 2023); «Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України» (Одеса, 2024).

Публікації. Основні результати дисертаційного дослідження опубліковані в 48 наукових працях, з яких: 1 одноосібна монографія; 21 робота у фахових наукових виданнях України; 8 робіт у зарубіжних наукових періодичних виданнях (з них 5 – з індексацією у НМБ Scopus і Web of Science); 18 тез доповідей у матеріалах конференцій.

Структура і обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, 4 рисунків, 2 таблиць, списку використаних джерел з 641 найменувань на 68 сторінках, додатків на 22 сторінках. Загальний обсяг роботи – 489 сторінки, основного тексту – 375 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** до дисертації обґрунтовано актуальність дослідження, сформульовано мету та завдання, визначено об'єкт, предмет роботи. Розкрито наукове та практичне значення дисертаційного дослідження.

Розділ 1. Концептуальні засади системи впливів в публічному управлінні присвячений питанням: визначення дефініції «впливів» як основи системи впливів в публічному управлінні; дослідження наукових та прикладних підходів щодо типології впливів в публічному управлінні; з'ясування розуміння системи впливів в контексті науково-прикладних характеристик систем; виявлення основних моделей впливів в публічному управлінні.

Узагальнення результатів дослідження щодо розуміння впливів та їх визначення показали відсутність єдиного підходу та наявності єдиного визначення. Визначення класифіковані як: академічні та прикладні. В зарубіжній науці і практиці, а також в міжнародних офіційних документах, у т.ч. і у глобальних організаціях, надаються різнопланові, але чіткі визначення поняття «вплив». В українській науці державного управління чітке визначення поняття «вплив» відсутнє, хоча широко використовується при характеристиці різних понять, термінів, категорій. Окремо надають визначення різним видам впливів, таким як: управлінській; державноуправлінській; політичній; внутрішній; зовнішній; геополітичній; економічній; соціальній; регуляторній; правовий; інформаційно-психологічний.

Надано авторське визначення дефініції «вплив», яку слід розуміти як спеціальну інноваційну діяльність органів державної влади щодо побудови взаємовідносин держави і суспільства в цілому, активізації приватного і громадського секторів для вирішення проблем розвитку суспільства, розв'язання суспільно важливих завдань, єдності задля досягнення сталого розвитку держави та створення умов для індивідуального розвитку населення шляхом зміни поведінки суспільства, вироблення суспільних цінностей та переконань.

Узагальнення результатів аналізу джерел щодо типології впливів в публічному управлінні продемонстрував відсутність єдиного підходу до типологізації. Основною сучасною думкою є підхід, який стосується взаємозалежності впливів, де одні типи впливів призводять до інших. Систематизовано типи впливів за: суб'єктами; соціальним значенням; значенням для економічного розвитку; наслідками; рівнями; тривалістю; способом; очікуваннями; залученням громадськості; середовищем; політичним значенням; значенням для здоров'я населення; перевагами; домінуванням; стилем впливу; керуванням групами людей; впливом управлінських систем; міжнародним рівнем. На підставі концепції взаємозалежностей впливів, систематизовані впливи було згруповано в три класи відповідно до сфери публічного управління: вихідні впливи; базові впливи; спеціальні впливи, а саме: вихідні впливи за: впливом управлінських систем; міжнародним рівнем; суб'єктами; базові впливи за: наслідками; рівнями; тривалістю; способом; очікуваннями; домінуванням; стилем впливу; керуванням групами людей; спрямовані впливи за: соціальним значенням; значенням для економічного розвитку; залученням громадськості;

середовищем; політичним значенням; значенням для здоров'я населення; перевагами.

Наголошено на відсутності єдиного підходу та погляду на дану проблематику. Визначення систем в публічному управлінні стосується декількох площин: системи органів влади; системи суб'єкт об'єктних взаємовідносин; системи структур; системи діяльності (функцій). Виявлено загальне для всіх визначень при характеристиці систем, зокрема це: набір компонентів/елементів; їх структурованість; взаємозалежність елементів системи та їх взаємопов'язаність; ієрархічність; здатність системи до змін та саморегульованості; спрямованість на досягнення цілей; наявність функцій системи; спрямованість системи на результат; цілісність системи; наявність ресурсів системи, зв'язків, зворотних зв'язків.

З'ясовано, що в українській науці система впливів в публічному управлінні не розглядається. Розглядається декілька впливів в контексті систем, зокрема: управлінський вплив; організуючий вплив; правовий вплив; вплив поведінки; впливи для керування суспільством; обдумане втручання. В основу визначень системи, системи публічного управлінні та системи впливів покладено теорію систем, теорію систем розвитку, загальну теорію систем, кібернетику, теорія світових систем; теорію соціальної системи.

На підставі проведеного аналізу та узагальнення результатів надано авторське визначення системи впливів в публічному управлінні як комплексу елементів (організаційна структура в широкому сенсі розуміння, інформація, ресурси (у тому числі людські), взаємозв'язки), що пов'язані між собою і спрямовані на організацію діяльності суб'єктів публічного управління, побудову їх взаємозв'язків та взаємовідносин, досягнення цілей публічного управління, активізації суспільства для побудови моделі колективної діяльності при вирішенні складних (кризових, надзвичайних та ін.) завдань розвитку держави і суспільства. Представлено характеристику даної системи.

Відсутнє єдине розуміння та визначення поняття «модель». Виокремлені визначення класифіковані за основою застосування моделі. Встановлено, що існує велика кількість класифікацій моделей, які узагальнено та систематизовано.

Розділ 2. Теоретико-методологічні підходи щодо характеристики організаційно-управлінських видів впливу в публічному управлінні, висвітлює: публічноуправлінський вплив як основу для формування і розвитку інших видів впливів в публічному управлінні та адмініструванні; аспекти прояву економічних впливів в публічному управлінні; роль управлінських та адміністративних впливів в публічному управлінні.

З'ясовано, що публічноуправлінські впливи не мають однозначного визначення в зарубіжній та українській науці. Відзначено, що цей вид впливів є основою розвитку всіх інших видів впливів в публічному управлінні та адмініструванні. Узагальнення аналізу зарубіжних досліджень щодо концепцій публічноуправлінського впливу дали можливість виокремити: концепцію раціональної дії; історичний підхід; правовий підхід; системний підхід; підхід кейс-методу; механічний або управлінський підхід; поведінковий підхід.

В публікаціях останніх років йдеться про: публічноуправлінські впливи на формування суспільно корисних підприємств; впливи відкритого уряду на економічний, соціальний розвиток та розвиток управління з акцентами на ролі інституцій в економічному зростанні та соціальному розвитку; соціальний вплив відкритих даних; вплив на залучення населення до прийняття рішень. Узагальнення результатів аналізу українських досліджень щодо впливів в державному/публічному управлінні продемонструвало різноманітні напрями досліджень щодо публічноуправлінських впливів, що дає можливість стверджувати, що на сучасному етапі в українській науці державного управління відсутня струнка концепція або система впливів.

Встановлено, що у зарубіжних дослідженнях економічний вплив вважається домінуючим серед всіх інших впливів в публічному управлінні. Виокремлюється декілька аспектів економічного впливу: взаємозв'язок економіки з аспектами людської поведінки та публічним управлінням; управління ресурсами людей і уряду; всі сфери, які підпадають під публічне управління характеризуються наявністю економічних впливів; формулювання та реалізація урядових планів і політики розвитку відбуваються з точки зору економічних наслідків та масштабу економічного впливу тощо. В українських дослідженнях економічні впливи розглядаються в декількох аспектах, таких як: механізми державного регулювання; інструменти державного впливу на об'єкт управління; вплив держави як втручання; вплив суб'єктів публічного управління та адміністрування на розвиток соціально-економічних процесів; забезпечення сталого розвитку на державному, регіональному та місцевому рівнях; впливи в сфері економічної безпеки тощо. Представлено ретроспективу основних напрямків дослідження впливів з 2005 по 2024 роки та виділено основні етапи змін у підходах до даного виду впливу.

Проведений аналіз джерел продемонстрував, що не існує єдиної думки щодо розуміння управлінського та адміністративного впливу. В зарубіжних джерелах управлінські впливи розглядаються в контексті: впливу урядових пріоритетів на реформи державного управління; впливу самих реформ на організаційну структуру суб'єктів публічного управління та суспільство; впливу компетентності державних службовців на прийняття публічноуправлінських рішень; впливу реформ моделей державного управління на систему державного управління та населення тощо. В українських наукових дослідженнях управлінські впливи розглядають в контексті: залежності і подібності з економічним впливом в аспекті взаємодії суб'єктів управлінських процесів; формування економічних і соціальних інтересів; диференціації засобів впливу суб'єкта управління на об'єкт управління; цілеспрямованого впливу між двома системами; керівних впливів для побудови взаємовідносин з громадою; рівня розвитку економічної, політичної, соціальної, культурної сфери життя; підвищення ролі органів місцевого самоврядування стосовно створення якісного життєвого середовища; удосконалення організаційно-правового забезпечення діяльності; застосування інформаційно-аналітичного ресурсу; рівня державного регулюючого впливу на економіку.

В інших дослідженнях зазначається, що управління здійснюється на

підставі адміністративного впливу, який розглядається в контексті: спільної діяльності різних груп; людських і фінансових ресурсів; керівництва, координації та контролю; діяльності виконавчої влади; використання людських та матеріальних ресурсів для досягнення цілей; колективної діяльності; впливу міжнародної бюрократії на результати політики крізь призму стратегій адміністративного впливу; політичного контролю; підзвітності; правового тиску на суб'єктів публічного управління; впливу правових актів на систему державних установ; впливу державних адміністраторів на розвиток громади; впровадження політики в життя громади тощо. В українських наукових дослідженнях адміністративний вплив співвідносять з: цілеспрямованим впливом на суб'єктів правовідносин; досягненням суспільних цілей шляхом застосування адміністративних методів впливів. З'ясовано, що попри відсутність загального визначення управлінського та адміністративного впливів, загальним для них є вплив керованої системи на керовану на підставі правових актів, міжособистісних стосунків, залучення громадськості тощо.

Розділ 3. Теоретико-прикладні основи сучасних теорій впливу на суспільство, демонструє результати дослідження щодо: сутності соціального та психологічного впливів в публічному управлінні; новітніх науково-прикладні підходів до комунікативного та інформаційного впливу в публічному управлінні; визначення місця політичних впливів в системі впливів публічного управління.

Аналіз наукових, аналітичних та інших джерел продемонстрував широке коло досліджень щодо соціальних та психологічних впливів. Ці впливи розглядаються як з позицій класичної теорії соціальних впливів, так і з позицій сучасних наукових підходів. Виокремлюються соціальні, психологічні, соціально-психологічні впливи. Сучасні теоретико-методологічні дослідження зосереджені на реалізації теорії соціальних впливів у соціальних мережах і медіа, на ролі штучного інтелекту у формуванні переконань індивіда.

Узагальнення результатів зарубіжних досліджень з позицій соціальних впливів в публічному управлінні дало можливість виокремити основні типи соціального впливу, які об'єднують класичні теорії та сучасні підходи. Виокремлено види та форми соціального впливу. В українських дослідженнях, соціальні впливи в державному управлінні розглядаються з позицій цілеспрямованого впливу держави, який визначається по різному у різних галузях, у тому числі як соціальний вплив. Соціальний вплив також визначається як: регуляторний вплив; регулюючий вплив; управлінський та адміністративний впливи; організуючий вплив. Виокремлюються рівні впливу: мікрорівень; регіональний рівень; макрорівень; галузевий рівень. Виокремлені дослідження, в яких соціальний вплив в державному управлінні розуміється як: соціогуманітарний вплив на характер управлінських відносин; прямий і непрямий вплив; сукупність операцій та процедур; самоорганізація та управління соціальними процесами; перетворюючі та керівні впливи; соціально-економічний, соціально-політичний вплив тощо. Наголошено на спробі поєднання теорії соціального впливу з теорією державного управління, що надає соціальним впливам організаційно-управлінського значення.

Розуміння психологічного впливу більш вузьке і зорієнтоване на людські

стосунки та впливу на сферу життєдіяльності індивіда. До видів психологічного впливу відносять: переконання; навіювання; зараження; спонукання до наслідування; наказ; маніпуляція; оперативний вплив; стратегічний вплив; аналітичний вплив; конструктивний вплив; деструктивний вплив; руйнівний вплив тощо. Вказано на відмінності соціального та психологічного впливу, де останній спрямований на внутрішній світ індивіду або груп індивідів тощо. В зарубіжних джерелах більш чітко виокремлюються психологічні впливи з боку держави. Ці види впливів за певних умов і відповідних технологій стає комунікативним або інформаційним впливом. Комунікативний та інформаційний впливи в публічному управлінні розглядаються в зарубіжній та українській науках з позицій психологічних аспектів та їх результатах в соціумі. Спостерігається перетинання соціальних, психологічних, інформаційних та комунікативних впливів.

Узагальнення науково-прикладних зарубіжних досліджень щодо інформаційних впливів показали, що в сучасних зарубіжних джерелах ці впливи в публічному/державному управлінні розглядають з позицій маніпулятивних впливів держави, що може розглядається як загроза демократії. Зарубіжні фахівці наголошують на потребі правового регулювання впливів у соціальних мережах, зокрема через законодавче залучення приватних компаній до розповсюдження соціальної інформації. Особливе місце в інформаційних впливах посідають інформаційні війни, зокрема і під час війни. Вони розглядаються в контексті впливу на свідомість людини за рахунок маніпуляцій, дезінформації та спрямовані на дискредитацію органів державної влади. Вагоме значення під час збройного конфлікту посідають інформаційні операції, які вводять в оману цивільне населення через застосування соціальних мереж. Інформаційні операції застосовуються під час психологічних війн. Ефективна протидія передбачає формування державної комунікаційної стратегії, заснованої на теоріях впливу та психологічних когнітивних теоріях.

В контексті інформаційного впливу в українських дослідженнях акцентується увага на: посиленні впливу ЗМІ на державу та її окремі елементи; впливі на свідомість індивіда; формуючі впливи на суспільство; інформаційно-психологічній безпеці. Комунікативний вплив розглядається як такий, що дає право вибору індивіду, є відмінним від маніпулювання, передбачає ясність, чіткість, довіру та визначає баланс між побудовою стосунків і отриманням результатів. Інструментом глобального впливу вважаються стратегічні комунікації, які розробляються для впливу на людей відповідно до цінностей держави. Встановлено, що в українській науковій думці комунікативні впливи характеризуються з психологічного кута зору.

Політичні впливи за визначеннями у науково-методологічних джерелах, стосуються впливів на думки, поведінку та дії інших. Ці впливи мають структуру і стосуються взаємовпливів між політичними партіями, органами публічного управління, громадськістю, організаціями, установами тощо. Політичний вплив пов'язаний із державною політикою, владою, ідеологією та розвитком особи. Виокремлено види політичних впливів: прямі; непрямі; позитивні; негативні; маніпулятивні.

Розділ 4. Теоретико-прикладні підходи щодо характеристики колективного впливу в публічному управлінні розкриває: концепцію колективного впливу та її теоретичне підґрунтя у сучасному розумінні; характеристику прикладних засад колективного впливу; підходи стосовно запровадження колективного впливу у зарубіжних країнах та у глобальному вимірі; тенденції розвитку ініціатив колективного впливу в Україні, в тому числі в умовах воєнного стану та повоєнний період.

В зарубіжних джерелах колективний вплив розглядаються в контексті: впливу спільної діяльності; впливу колективної дій; впливу лідерства; впливу на досягнення соціального прогресу; впливу на подолання фрагментації у побудові спільних зусиль; впливу на планування та розвиток громад; оцінки та вимірювання впливу; впливу координації та навчання учасників колективних ініціатив; впливу соціальних інновацій на вирішення проблем; впливу міжсекторальної співпраці та партнерської взаємодії; об'єднання колективних інтересів; керування стратегією колективного впливу; формування громадського ставлення; сприяння мобілізації фінансів; впливу на зміни мислення та моделі поведінки; впливової функції лідерів; визначення основних інструментів та ресурсів для системних змін; вироблення інтегрованого підходу до змін тощо.

За результатами проведених розвідок, систематизовано наукові теорії, концепції, погляди, які є основною теоретичною моделі і практики колективного впливу. У зарубіжних науково-прикладних джерелах цей вплив розглядається як складна структура співпраці, де основними формами побудови взаємовідносин виступають залучення та партнерство. У концептуальному вимірі представлено інтегрований цикл спільних змін, який включає рівні та етапи реалізації ініціатив колективного впливу. Виявлено ключові структурні елементи колективного впливу: порядок денний; спільна система вимірювання; спільний план дій для взаємодоповнюючих заходів; постійна комунікація.

Узагальнення зарубіжних науково-прикладних наробок, продемонструвало відмінність поглядів щодо розуміння інструментів, методів, процедур, способів, прийомів та технік колективного впливу. Здебільшого, інструменти колективного впливу тлумачаться у більш широкому сенсі та включають різноманітні методи, які засновані на прийомах, способах, техніках впливу та передбачають логічну послідовність організації спільної діяльності. Вказано на потреби удосконалення методичного підґрунтя для реалізації колективного впливу, уточнення змісту методів, їх співвіднесення з рівнями та етапами інтегрованого циклу спільних змін.

У зарубіжній практиці підхід колективного впливу є широко застосовний при вирішенні соціальних проблем та об'єднує зусилля різних секторів. У змісті колективного впливу виокремлено поєднання соціального, комунікативного, інформаційного, організаційного, соціально-психологічного та публічноуправлінського впливів. Виявлено основні принципи колективного впливу у практичному вимірі, до яких віднесено: розробку та впровадження ініціативи з пріоритетом на наявні ресурси і інновації; залучення спільноти до спільної діяльності; вивчення даних та навчання; формування культури взаємовідносин на основі довіри; налаштованість до місцевого контексту.

Вказано на відмінності підходу колективного впливу від інших форм взаємодії.

Аналіз досвіду зарубіжних країн продемонстрував відсутність єдиного підходу до вимірювання та оцінки колективного впливу. Критерії до вимірювання та оцінки впливу визначаються індивідуально в межах окремої ініціативи колективного впливу. Визначено спільні риси процесу вимірювання та управління колективним впливом, які є притаманними для більшості колективних ініціатив. Наголошено, що глобальні колективні ініціативи мають ряд відмінностей від місцевих ініціатив, зокрема у фокусі, масштабі впливу та цільовій аудиторії. Колективний вплив у глобальному вимірі передбачає розвиток партнерства з урядами, бізнесом та громадянським суспільством для здійснення інноваційних системних змін. Глобальні колективні ініціативи створюють індивідуальні програми для вирішення нагальних проблем на основі колективного впливу та використовуються як інтегрований підхід для підтримки трансформаційних рішень при досягненні Цілей сталого розвитку.

В українській практиці існує потреба у розширенні форм та методів побудови взаємовідносин між органами місцевого самоврядування та суспільством з урахуванням інноваційних підходів. Наголошено, що стимулювання і залучення ініціативних груп, переважно здійснюється через міжнародні програми та проекти реагування на кризу в умовах воєнного стану. Аналіз нормативно-правових актів, які визначають основи забезпечення національної системи стійкості України та основних засад розвитку громадянського суспільства, виявив потребу у зміні підходу при побудові взаємодії, це стосується: розвитку у населення культури поведінки на випадок загроз; формування та підтримки спроможності громад під час відновлення; розширення впливової функції з боку суспільства; налагодження спільної співпраці. Доцільним є створення мережі колективного впливу через платформи спільного навчання за участю міжнародних експертів-практиків. В умовах воєнного стану та повоєнного відновлення громад, підхід колективного впливу є застосовним у напрямку: створення та підтримки коаліцій та партнерств; оцінки потреб та ресурсів громади; аналізу проблем та цілей; розробки моделі соціальних змін; розробки стратегічних планів для відновлення громад; формування компетентностей; адвокації; підготовку управлінців-лідерів тощо.

Розділ 5. Теоретична та прикладна моделі системи впливів в публічному управлінні – вироблено теоретичну модель системи впливів в публічному управлінні; вказано на впливі війни на суспільство і систему публічного управління; узагальнено визначення, види і форми впливів в правових актах України; розроблено прикладну модель системи впливів в публічному управлінні.

Представлено теоретичну модель системи впливів в публічному управлінні, яка складається з двох блоків впливів: перший блок – теорія впливів, другий блок – теорія публічного управління. Кожен із зазначених блоків представлений основними та похідними від них теоріями та видами впливів. Поєднання двох блоків теоретичної моделі системи впливів в публічному управлінні є основою розвитку прикладної моделі системи впливів в публічному управлінні. Виокремлено окремий блок в теоретичній моделі системи впливів в

публічному управлінні, який представляє блок економічних впливів, що визначаються в межах економічної теорії. Це виступає підґрунтям для висування різноманітних підходів в системі державного регулювання економіки та визначає межі державного втручання в економічні відносини. Представлені два теоретичні блоки моделі системи впливів в публічному управлінні та їх види впливів можуть бути визначені як теоретичне підґрунтя для виробленні нормативно-правових актів та програм розвитку на всіх рівнях управління у практичній площині щодо побудови взаємовідносин між органами влади та суспільством.

Вказано на видах впливів в умовах правового режиму воєнного стану, що виокремлені в українських дослідженнях. Здебільшого йдеться про психологічні впливи і потребу у наданні допомоги суспільству. Ці проблеми лягають на органи місцевого самоврядування, посадових осіб, які опікуються питаннями забезпечення життєдіяльності громади і переселених осіб, що потребує формування певних умінь і навичок. Для подолання негативних психологічних впливів застосованими є комунікативні впливи. Виокремлено правові впливи, які стосуються захисту прав і свобод людини, діяльність судової системи під час воєнних дій тощо. Окремими є екологічні впливи, які стосуються знищення заповідних місць розташування флори і фауни, що є фактично впливом на певну сферу професійної діяльності. Приділена увага впливу воєнного стану на молодь. Економічні впливи стосуються умов проживання населення, втрати роботи населенням, зміни умов освіти, руйнування інфраструктури, втрат виробничих площ підприємствами тощо.

Аналіз зарубіжних джерел дозволив виокремити такі види впливів в умовах воєнного стану: інформаційно-комунікативний; політичний; соціальний, що впливає на соціальну згуртованість і соціальну структуру суспільства. В контексті впливів війни на суспільство в зарубіжній науці домінуючими є концепція соціальної згуртованості та концепція соціального капіталу.

Аналіз правових актів України показав відсутність єдиного підходу до визначення впливів та їх широкого застосування у різних сферах життєдіяльності суспільства. Наявна обмежена кількість визначень впливів в нормативно-правових актах України в різних контекстах. В результаті аналізу правових актів всі впливи, які використовуються, розділено на групи: регуляторні правові впливи; політичні впливи; інформаційні впливи; економічні впливи; соціальні впливи; психологічні впливи. Встановлено, що в деяких правових актах термін «вплив» використовується в декількох значеннях: як якість будь-чого; і як процес, який призводить до певних результатів.

Запропонована прикладна модель системи впливів на всіх рівнях публічного управління та адміністрування, яка розроблена з урахуванням задіяної в різних впливах суб'єктів публічного управління та адміністрування та визначення їх впливової функції в державі. Виокремлено дві групи впливів: зовнішні та внутрішні, де зовнішні є відображенням внутрішніх впливів.

Найбільш широкий перелік впливів є на рівні місцевого самоврядування, що пов'язано із близькою взаємодією з населенням. З боку суспільства впливи обмежені, адже внутрішні впливи стосуються питань життєдіяльності, а не

управлінських аспектів.

Зазначено, що складними для органів влади є соціальні, психологічні, інформаційні і комунікативні впливи, оскільки при процесах самовпливів велику вагу мають маніпулятивні впливи, дезінформація, деструктивні впливи. Потребують врегулювання соціальні, психологічні, комунікативні, колективні впливи. Контроль за деструктивністю таких впливів в суспільстві покладено на окремі інституції, які мало пов'язані з системою органів публічного управління та адміністрування. Така ситуація може стати руйнівною для держави.

Вказано на доцільності вироблення доктрини впливів в публічному управлінні та адмініструванні, що визначає систему офіційних поглядів на мету і способи існуючих в суспільних відносинах впливів, а також мету і способи державного і громадського контролю за негативними і руйнівними впливами на суспільство і державу. Один з напрямів доктрини є проектування та планування громад на основі колективного впливу із розподіленням повноважень між органами влади і громадськістю, а також розподіленням відповідальності.

Представлено авторську методику аналізу впливів при виробленні нормативно-правових актів і програм розвитку на всіх рівнях публічного управління та адміністрування. Основними складовими методики є блоки: визначення цілей впливу; визначення виду; визначення переваг та недоліків впливів; визначення взаємодії різних впливів та їх кореляції; визначення суб'єктів впливу; визначення прогнозних результатів впливу; вибір найкращих і найважливіших для розв'язання проблем видів впливу за їх типами; визначення заходів і методів впливів; визначення заходів і методів відстеження результативності впливів; проведення оцінки впливу; вибір методів і форм впливів; визначення шляхів налаштованості політики для позитивного впливу; проведення аналізу залежностей впливів; розробка стратегії відновлення.

Проаналізовано досвід зарубіжних освітніх програм в сфері впливу на всі сфери суспільства з акцентами на публічний сектор та встановлено, що отримали розвиток програми, які стосуються соціальних впливів, впливу сталого розвитку та поєднання цих двох основних компонентів. Проаналізовано програми спрямовані на зміни в суспільстві шляхом проектування впливів та запровадження інноваційних програм. Запропонована освітньо-професійна програма «Управління проектами, програмами та інноваціями розвитку публічної сфери», яка стосується всієї системи впливів на різні галузі публічної сфери за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Запропоновано авторську систему впливів в публічному управлінні, яка ґрунтується на теоретичній моделі системи впливів в публічному управлінні, що репрезентативно відображається у прикладній моделі системи впливів в публічному управлінні та враховує запропоновані шляхи практичної реалізації цих двох моделей. Проведений аналіз щодо функцій органів влади та суспільства в межах зазначених теорій впливів продемонстрував їх відмінність.

ВИСНОВКИ

Дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, в якій вирішено актуальну наукову проблему стосовно наукового обґрунтування теоретико-методологічних аспектів системи впливів в публічному управлінні та виробленні на цій основі практичних пропозицій щодо їх запровадження.

Основні наукові та прикладні результати, висновки та рекомендації роботи полягають у наступному:

1. Проаналізовано сучасні концептуальні погляди щодо дефініції «впливи» та надано їх типологію в публічному управлінні для побудови системи впливів. Узагальнення результатів дослідження щодо розуміння впливів та їх визначення показали відсутність єдиного підходу та наявності єдиного визначення. Визначення класифіковані як: академічні, котрі стосуються пошуку змісту та сенсу поняття; та прикладні, які віддзеркалюють практичну складову діяльності людини, організації, органу влади, міжнародної організації і стосуються певних організаційно-правових та управлінських процесів. Встановлено, що в зарубіжній науці і практиці, а також в міжнародних офіційних документах, у тому числі і у глобальних організаціях, надаються різнопланові, але чіткі визначення поняття «вплив». В українській науці державного управління чітке визначення поняття «вплив» відсутнє, хоча широко використовується при характеристиці різних понять, термінів, категорій. Окремо надаються визначення різним видам впливів, таким як: управлінській; державноуправлінській; політичній; внутрішній; зовнішній; геополітичній; економічній; соціальній; регуляторній; правовий; інформаційно-психологічній.

Обґрунтовано новий зміст категорії «вплив», яку слід розуміти як спеціальну інноваційну діяльність органів державної влади щодо побудови взаємовідносин держави і суспільства в цілому, активізації приватного і громадського секторів для вирішення проблем розвитку суспільства, розв'язання суспільно важливих завдань, єдності задля досягнення сталого розвитку держави та створення умов для індивідуального розвитку населення шляхом зміни поведінки суспільства, вироблення суспільних цінностей та переконань.

Аналіз джерел щодо типології впливів в публічному управлінні продемонстрував відсутність єдиного підходу до типологізації. В зарубіжній науці сформовані концептуальні та теоретичні основи впливів в публічному управлінні. Основною сучасною думкою є підхід, який стосується взаємозалежності впливів, де одні типи впливів призводять до формування інших. На підставі аналізу наукових і прикладних джерел стосовно впливів в публічному управлінні систематизовано типи впливів за: суб'єктами; соціальним значенням; значенням для економічного розвитку; наслідками; рівнями; тривалістю; способом; очікуваннями; залученням громадськості; середовищем; політичним значенням; важливістю для здоров'я населення; перевагами; домінуванням; стилем впливу; керуванням групами людей; впливом управлінських систем; управлінським рівнем. На підставі концепції взаємозалежностей впливів, систематизовані впливи згруповано в три класи,

відповідно до сфери публічного управління: вихідні, базові, спеціальні впливи.

2. Досліджено сучасні науково-прикладні підходи щодо визначення елементів системи впливів в контексті характеристик систем та моделей впливів в публічному управлінні. На підставі аналізу науково-прикладних джерел щодо розуміння систем в публічному управлінні встановлено відсутність єдиного підходу та погляду на визначення систем в публічному управлінні. Визначення системи в публічному управлінні систематизовано за площинами їх застосування, зокрема це системи: органів влади; суб'єкт-об'єктних взаємовідносин; структур; діяльності. Виявлено загальне для всіх визначень при характеристиці систем, а саме: набір компонентів/елементів; структурованість; взаємозалежність елементів системи та їх взаємопов'язаність; ієрархічність; здатність системи до змін; спрямованість на досягнення цілей; наявність функцій системи; спрямованість системи на результат; цілісність системи; наявність ресурсів системи, зв'язків, зворотних зв'язків.

З'ясовано, що в українській науці система впливів в публічному управлінні до цього часу розглядалась фрагментарно: досліджувались впливи в контексті системного підходу, зокрема: управлінський вплив; організуючий вплив; правовий вплив; вплив поведінки; впливи для керування суспільством; обдумане втручання. Визначено теорії, які покладено в основу визначень «системи», «системи публічного управлінні» та «системи впливів». Введено в науку державного управління категорію «система впливів в публічному управлінні», яка визначається як комплекс елементів (організаційна структура в широкому сенсі розуміння, інформація, ресурси (у тому числі людські), взаємозв'язки), що пов'язані між собою і спрямовані на організацію діяльності суб'єктів публічного управління, побудову їх взаємозв'язків та взаємовідносин, досягнення цілей публічного управління, активізації суспільства для формування моделі колективної діяльності при вирішенні складних (кризових, надзвичайних тощо) завдань розвитку держави і суспільства.

Обґрунтовано основні характеристики системи впливів: структурованість на рівні організаційних, управлінських, інформаційних, психологічних, правових, економічних форм і методів впливу; ієрархічність форм впливу та їх методів; гнучкість; спрямованість системи на результат і досягнення цілей; наявність зв'язків (в т.ч. зворотних) від суспільства та організаційних структур.

Проведений аналіз джерел щодо визначення поняття «модель» свідчить про відсутність єдиного розуміння. Визначення були класифіковані за основою застосування моделі, зокрема для: представлення будь-чого; проведення розрахунків і прогнозування; пояснення реальних процесів; теоретичного опису; характеристики різних моделей в державному управлінні. Виявлену кількість класифікацій моделей, узагальнено і систематизовано за: схематичністю подання; взаємозалежністю; ймовірністю; способом подання; сферою застосування; формою побудови взаємодії та взаємовідносин.

3. Проаналізовано роль публічноуправлінських, управлінських та адміністративних впливів в системі впливів в публічному управлінні. З'ясовано, що у зарубіжній та українській науці публічноуправлінські впливи не мають однозначного визначення. Наголошено, що такий вид впливів є основою для

розвитку всіх інших видів впливів у сфері публічного управління та адміністрування. Здійснено систематизацію концепцій публічноуправлінських впливів (засновані на концепції раціональної дії, історичному, правовому, філософському, системному, кейс-методу, управлінському, поведінковому (соціально-психологічному) підходах) та виокремлено види впливів в публічному управлінні (публічноуправлінський, економічний, правовий, управлінський, адміністративний, соціальний, психологічний, комунікативний, інформаційний, політичний впливи).

Проведений аналіз джерел продемонстрував, що не існує єдиної думки до розуміння управлінського та адміністративного впливу. В зарубіжних джерелах управлінські впливи розглядаються в контексті: впливу цінностей на управління; впливу урядових пріоритетів на реформи державного управління; впливу реформ на організаційну структуру суб'єктів публічного управління та суспільство; впливу менеджерів сфери публічного управління при прийнятті публічноуправлінських рішень; впливу компетентності державних службовців на прийняття публічноуправлінських рішень; впливу реформ моделей державного управління на систему державного управління та населення.

Відзначено, що в українських наукових дослідженнях управлінські впливи розглядають в контексті: залежності з економічним впливом; формування економічних і соціальних інтересів; диференціації засобів впливу суб'єкта на об'єкт управління; цілеспрямованого впливу між двома системами; соціального маркетингу органів місцевого самоврядування; керівних впливів для побудови взаємовідносин з громадою; рівня розвитку сфер життєдіяльності; удосконалення організаційно-правового забезпечення діяльності; застосування інформаційно-аналітичного ресурсу; рівня державного регулюючого впливу на економіку. Наголошено, що джерелами впливу є: інформація; знання; статус; влада; доступ до розподілу ресурсів; органи місцевого самоврядування; громадські організації; ЗМІ; нормативно-правові документи; методи, технології і механізми управлінського впливу.

Виявлено, що управління здійснюється на підставі адміністративного впливу, який розглядається у контексті: спільної діяльності; використання ресурсів; керівництва; координації; контролю; діяльності виконавчої влади; використання ресурсів для досягнення цілей; підзвітності; впливу правових актів; впливу державних адміністраторів на суспільство; формулювання та впровадження політики; економічного розвитку громади; залучення громадськості до політики; інновацій в державному управлінні; впливу інформаційних технологій; законодавчої діяльності; впливу реформ на моделі державного управління. Наголошено, що в українських наукових дослідженнях адміністративний вплив співвідносять з: цілеспрямованим впливом на суб'єктів правовідносин та досягненням суспільних цілей на основі адміністративних методів впливів. Встановлено, що загальним для управлінського та адміністративного впливів є вплив керованої системи на керовану систему, залучення громадськості та розподілу ресурсів.

4. Визначено аспекти прояву економічних впливів в публічному управлінні як елементи системи впливів в публічному управлінні. Встановлено, що в

зарубіжній практиці публічного управління економічний вплив, переважно, є домінуючим серед всіх інших впливів. Виокремлено декілька аспектів економічного впливу: взаємозв'язок економіки з аспектами людської поведінки та публічним управлінням в цілому; управління ресурсами людей і уряду; всі сфери публічноуправлінського змісту характеризуються наявністю економічних впливів; формулювання та реалізація урядових планів і політики розвитку відбуваються з точки зору масштабу економічного впливу; широка участь держави в економічному розвитку; запровадження адміністративних впливів для управління державними підприємствами і підвищення ролі нової економічної державної служби; відмінність публічноуправлінських впливів та економічних впливів; економічні впливи мають прояви в публічному управлінні в сферах спільного інтересу; якість публічного управління впливає на економічне зростання.

Встановлено, що в українських дослідженнях економічні впливи розглядаються в декількох аспектах, таких як: механізми державного регулювання; інструменти державного впливу; вплив держави як втручання; вплив суб'єктів публічного управління та адміністрування на розвиток соціально-економічних процесів; забезпечення сталого розвитку; впливи в сфері економічної безпеки; впливи на організацію ринкових відносин; вплив інформаційних методів: інформування, переконання і пропаганди, які передбачають вплив на ціннісні пріоритети індивіда; регуляторний вплив на організаційну систему; економічний вплив на суспільний розвиток; економічний вплив в контексті досягнення цілей господарської діяльності для реалізації економічного механізму; екологічний вплив на економіку; впливи з позицій інституційного забезпечення інноваційної діяльності в регіоні; вплив зовнішнього середовища; впливи дестабілізуючих чинників невизначеності; впливи політичних ризиків; економічний вплив в аспекті комплексного інструментарію вироблення державних стратегій та концепцій; стимулюючий вплив на розвиток економіки; організаційний вплив на економічну систему.

5. Уточнено сутність соціального та психологічного впливу як елементів системи впливів в публічному управлінні та їх роль у період воєнного стану та повоєнного відновлення. Аналіз наукових, аналітичних та інших джерел продемонстрував широке коло досліджень щодо соціальних та психологічних впливів. Наголошено, що впливи розглядаються з позицій класичної теорії соціальних впливів та сучасних наукових підходів. Особливе значення посідають класичні теорії: впливу; відповідності; слухняності; впливу меншості; когнітивного соціального впливу; соціальної влади; прийняття рішень; ігор, які вплинули на удосконалення теорії соціального впливу.

Виокремлено основні типи соціального впливу, які об'єднують як класичні теорії, так і сучасні підходи, зокрема: відповідність; ідентифікація; інтерналізація; нормативний соціальний вплив; інформаційний соціальний вплив; мережа взаємодії із соціальною владою; соціальне порівняння; груповий тиск; готовність підкорятися авторитетній особі, владі; підлаштування; наслідування; довіра; вплив більшості та меншості; переконання; імітація; соціальне дистанціювання; соціальна взаємодія; переговори; колективна

динаміка формування думки; психологічна маніпуляція.

Відзначено, що в українських дослідженнях соціальний вплив в державному управлінні співвідноситься з цілеспрямованим впливом держави. Виявлено, що в інших галузях соціальний вплив має відмінне трактування, оскільки охоплює різні аспекти прояву взаємодії між людьми, змін у поведінці, переконаннях, установках і цінностях суспільства. Акцентовано, що соціальні впливи набувають організаційно-управлінського значення в контексті поєднання теорії соціального впливу з теорією державного управління.

Наголошено, що розуміння психологічних впливів є більш вузьким та визначається в контексті людських стосунків, впливу на сферу життєдіяльності індивіда. В зарубіжних джерелах, психологічні впливи з боку держави, стосуються: маніпулювання громадською думкою; маніпулятивних впливів та поведінки; дезінформації; міжособистісного та групового впливу; впливу віртуального середовища тощо. Зазначено, що психологічний вплив за певних умов і технологій стає комунікативним чи інформаційним впливом.

6. Розкрито новітні науково-прикладні підходи до інформаційного та комунікативного впливів в публічному управлінні. Узагальнення науково-прикладних зарубіжних досліджень щодо інформаційних впливів показали, що в сучасних зарубіжних джерелах інформаційні впливи в публічному/державному управлінні розглядають з позицій маніпулятивних впливів держави, що може розглядатися як загроза демократії. Акцентується увага на потребі правового регулювання впливами в соціальних мережах та зроблено наголос формуванні відповідного законодавства, яке б надало можливість приватним компаніям приймати участь у розповсюдженні соціальної інформації. Доцільним є створення спеціальних інституцій для взаємодії в цьому аспекті з Інтернет-платформами на рівні публічного управління та адміністрування.

Вказано, що в умовах воєнного стану, в інформаційних впливах важливе місце займають інформаційні війни та операції, які впливають на свідомість людини та дискредитують органи державної влади. Проаналізовано особливості протидії інформаційних та психологічних війн на рівні ООН. Вказано на перевагах формування цілісних комунікаційних стратегій. В контексті комунікативного впливу виокремлюється: ситуативний вплив, суспільна комунікація; комунікації як завдання уряду. Ці впливи співвідносять з концепцією конкуренції стосовно впливів і контролю через ЗМІ. Комунікація розглядається як засіб протидії маніпулювання інформацією.

В українських дослідженнях в контексті інформаційного впливу акцентовано на: посиленні впливу ЗМІ на державу та її окремі елементи; впливи на свідомість індивіда; формуючі впливи на суспільство; інформаційно-психологічній безпеці. Комунікативні впливи співвідносять з концепцією конкуренції стосовно впливів і контролю через ЗМІ. Комунікативний вплив розглядається як такий, що дає право вибору індивіду, є відмінним від маніпулювання і передбачає ясність, чіткість, довіру, чесність, переконання та передбачає баланс між побудовою стосунків і отриманням результатів.

В українській науковій думці комунікативні впливи характеризуються з психологічного кута зору, зокрема як: вплив на установки людей; використання

вербальних і невербальних особливостей повідомлень; вплив на думку і поведінку людей з використанням ЗМІ; комунікативні стратегії спілкування; вербальний вплив; програмування свідомості з використанням сучасних технік; маніпулятивні впливи; впливи ієрархії структури державного управління. Відзначено, що інструментом глобального впливу вважаються стратегічні комунікації, які розробляються для впливу на людей відповідно до цінностей держави.

7. Визначено місце політичних впливів в системі впливів публічного управління. З'ясовано, що політичні впливи за визначеннями, які є в науково-методологічних джерелах, стосуються впливів на думки, поведінку та дії інших. У змісті визначення поєднані соціальні, психологічні, комунікативні і соціальні впливи. Політичні впливи мають певну структуру і стосуються взаємовпливів між політичними партіями та органами публічного управління, громадськістю, організаціями і установами та ін. Взаємовпливи стосуються як прямих впливів, так і зворотних. Зроблено наголос, що політичний вплив співвідносять з державною політикою, впливом політичної влади, ідеологією, поглядами, розвитком особи, розглядають з позицій впливу держави на ЗМІ шляхом системи контролю та навпаки, впливу ЗМІ на політику держави шляхом журналістських розслідувань та інших форм. Акцентовано увагу на ролі онлайн-платформ політичних впливів в системі впливів публічного управління. Зокрема, експерти Європейської Комісії уперше в 2020 році вказали, що онлайн-платформи є недостатньо контрольованими як державою, так і громадськістю, особливо стосовно неправдивої інформації та дезінформації (*The Report "Technology and Democracy: Understanding the influence of online technologies on political behaviour and decision-making," published by the Joint Research Centre (JRC) of the European Commission, 2020*). Тому у сфері публічного управління та адміністрування слід актуалізувати методи стратегічного передбачення для визначення перспектив розвитку європейського інформаційного простору до 2035 року. Вказано на формуванні нового напрямку впливу онлайн-технологій на політичну поведінку та прийняття державноуправлінських рішень. Сучасні європейські підходи стосуються використання теоретичних основ в боротьбі з дезінформацією.

Наголошено, що політичний вплив характеризується в контексті влади окремих осіб або груп на прийняття рішень. Найбільш складним питанням є політичний вплив в процесі взаємовідносин політичної та адміністративної складової сфери публічного управління. Виокремлено декілька рівнів політичного впливу: вплив на державних службовців, які мають реалізовувати державну політику; вплив на процеси деполітизації; вплив на реформування державного управління; вплив на зростання адміністративної мікрополітики; вплив на створення умов і можливостей для залучення громадян до державноуправлінської діяльності; вплив системи багаторівневого врядування; вплив на всі сфери суспільного життя.

Вказано на сучасному аспекті політичних впливів - впливі нових систем управління та недержавних акторів, за рахунок розвитку сучасних інформаційних технологій та формуванні мегатрендів, в тому числі, на глобальному рівні, що є відмінним від традиційних підходів. Вказано на

необхідності враховувати тенденції щодо політики постправди. Виокремлено види політичних впливів: прямі; непрямі; позитивні; негативні; маніпулятивні. Продемонстровано наявність великої кількості методів впливу з боку громадськості, що є дозволеним з боку держави.

8. Досліджено сучасні теоретико-прикладні підходи стосовно колективного впливу як елементу системи впливів в публічному управлінні. Колективний вплив розглядається як складна структура співпраці, де основними формами побудови взаємодії виступають спільна діяльність та партнерство. Визначено теоретичне підґрунтя колективного впливу, яке складають теорії, підходи та моделі. Представлено авторський погляд щодо співвіднесення інтегрованого циклу спільних змін з інструментами та методами впливу, які є застосовними на різних етапах реалізації ініціатив колективного впливу. З'ясовано, що у зарубіжній практиці підхід колективного впливу є широко застосовний при вирішенні соціальних проблем та об'єднує зусилля різних секторів. У змісті колективного впливу виокремлено поєднання соціального, комунікативного, інформаційного, організаційного, соціально-психологічного та публічноуправлінського впливів.

Узагальнення кращих практик колективного впливу надало можливість виявити низку його переваг в частині: відходу від традиційних моделей побудови співпраці; вирішення складних соціальних проблем; структури колективного впливу; спільного підходу до вирішення проблеми та усунення її першопричин; здійснення соціальних змін; реалізації проєктів та програми колективного впливу. Аналіз досвіду зарубіжних країн продемонстрував відсутність єдиного підходу до вимірювання та оцінки колективного впливу. Критерії до вимірювання та оцінки впливу визначаються в межах окремої ініціативи колективного впливу з урахуванням рамок співпраці та меж втручання впливу.

Визначено, концептуальні основи побудови моделей системи впливів з акцентами на формуванні колективного впливу, що передбачає: встановлення партнерства на основі соціального впливу та колективних дій; ініціювання проблем; мобілізацію наявних ресурсів та інновацій; підвищення рівня довіри з боку населення до органів влади; поширення мережевого впливу та впливу соціальних систем; врахування політичного, соціального, економічного, культурного та історичного контексту впливу; формування ефективних моделей соціальних змін; планування та проєктування розвитку громад; керування стратегією колективного впливу; посилення впливової функції лідерів; визначення основних інструментів та методів колективного впливу.

Вказано на доцільності запровадження підходу колективного впливу на рівні громад в Україні задля вирішення складних соціальних питань умовах воєнного стану та у повоєнний період. Підхід колективного впливу передбачає розвиток партнерства, соціальний вплив, системні зміни, вироблення соціальних інновацій, де мешканці громади виступають ініціаторами змін.

9. Розроблено теоретичну модель системи впливів в публічному управлінні як підґрунтя до вироблення концептуального підходу застосування в публічному управлінні різних видів впливів, у тому числі під час воєнного стану та повоєнного відновлення. Запропоновано нову парадигму впливів в публічному управлінні, що стало підставою для розроблення теоретичної моделі впливів в

публічному управлінні, яка складається з двох блоків впливів: перший блок – теорія впливів, другий блок – теорія публічного управління, де кожен із зазначених блоків представлений основними та похідними від них теоріями та видами впливів. Поєднання двох блоків (теорії впливів та теорії публічного управління) теоретичної моделі системи впливів в публічному управлінні є основою розвитку прикладної моделі системи впливів в публічному управлінні. Виокремлено окремий блок в теоретичній моделі системи впливів в публічному управлінні, який представляє блок економічних впливів, що визначаються в межах економічної теорії. Це виступає підґрунтям для формування різноманітних підходів в системі державного регулювання економіки та визначає межі державного втручання в економічні відносини. Вплив якості публічного управління на економіку співвідносять з такими теоріями як: теорія публічного управління; теорія суспільного вибору та політичної економії; теорія державних витрат; нова інституціональна економічна теорія; теорія зростання; неокласична теорія зростання. Відзначено, що проявом економічного впливу в публічному управлінні є широка участь держави в економічному розвитку та вплив на виробничі процеси.

Представлені два теоретичні блоки моделі системи впливів в публічному управлінні та їх види впливів визначено як теоретичне підґрунтя для виробленні нормативно-правових актів та програм розвитку на всіх рівнях управління у практичній площині щодо побудови взаємовідносин між органами влади та суспільством. Встановлено, що з боку суспільства впливи обмежені, оскільки внутрішні впливи стосуються питань життєдіяльності, а не управлінських аспектів. Вказано на превалюванні самовпливів у суспільстві, особливо щодо інформування, комунікації, психологічних і соціальних впливів. Виявлено потребу у зміні підходу до побудови взаємовідносин між органами влади та суспільством на основі колективного впливу, зокрема щодо: протистояння руйнівним та деструктивним впливам; розширення впливової функції з боку суспільства; підвищення рівня довіри та відповідальності.

10. Проаналізовано організаційно-правове підґрунтя для розробки прикладної моделі системи впливів в публічному управлінні, з урахуванням функцій суб'єктів публічного управління та адміністрування. Аналіз правових актів України показав відсутність єдиного підходу до визначення впливів та їх широкого застосування у різних сферах життєдіяльності суспільства. З'ясовано, що наявна обмежена кількість визначень впливів в нормативно-правових актах України. Встановлено, що в багатьох нормативно-правових актах термін «вплив» є часто вживаним. Відсутнім є визначення щодо змісту і сенсу його тлумачення як поняття в рамках певного правового акту.

Представлено класифікацію нормативно-правових актів України, яка стосується різних видів впливу: регуляторні правові впливи; політичні впливи; інформаційні впливи; економічні впливи; соціальні впливи; психологічні впливи. Регуляторні правові впливи характеризуються термінами: впливи на інтереси держави; впливи на сферу інтересів громадян; впливи на сферу інтересів суб'єктів господарювання. Політичні впливи визначаються в межах термінів: впливи осіб, які мають економічну і політичну вагу; надмірний вплив;

політичний вплив на суспільство; вплив для вирішення власних інтересів; вплив з боку держави в формі контролю; вплив на ЗМІ.

Виявлено, що для інформаційних впливів характерна наступна термінологія: вирішальний вплив на управління або діяльність юридичної особи; значний вплив на управління; непрямий вирішальний вплив; негативний вплив; вплив на зміст інформації; вплив на підсвідомість споживачів реклами; дезінформація; деструктивні інформаційні впливи і кампанії; маніпулювання громадською думкою; інформаційні операції; надання недостовірної інформації; деструктивна пропаганда; інформаційно-психологічний вплив. Економічні впливи характеризуються наступним переліком окремих впливів: ринковий вплив; позитивний вплив; можливий вплив; надмірний вплив; монетарний вплив; регулятивний вплив; вплив кризи; стимулюючий вплив на соціально-економічний розвиток; вплив на навколишнє середовище у транскордонному контексті; вплив світової економічної кризи.

Встановлено, що соціальний вплив визначається обмеженою кількістю впливів на: життєдіяльність населення; соціальний і економічний розвиток; впливи на організацію надання соціальних послуг; впливи на встановлення прав. Психологічний вплив визначається в межах термінів: психологічний вплив; психотерапевтичний вплив; вплив негативних наслідків внутрішнього переміщення; негативний вплив на безпеку населення, життя і здоров'я населення; позитивний вплив; безпосередній вплив; комплексний вплив.

З'ясовано, що суб'єктами впливу в правових актах є органи влади всіх рівнів, установи, організації, громадяни та їх інститути, суспільство. У правових актах термін «вплив» використовується в декількох значеннях: як якість будь-чого; і як процес, який призводить до певних результатів. Вказано на шляхах розповсюдження впливу: ЗМІ; ЗМК; соціальні мережі. Констатовано, що в термінології законодавства відсутнє струнке визначення впливів, а в правових актах відсутня система впливів. Наявними є окремі описи і характеристики впливів в певній галузі або сфері.

11. Розроблено методологічні засади системи впливів в публічному управлінні, заснованої на теоретичній та прикладній моделі впливів в публічному управлінні і передбачає практичну реалізацію. Представлена система впливів в публічному управлінні характеризується: структурованістю на рівні організаційних, управлінських, інформаційних, комунікативних, психологічних, правових, економічних форм і методів впливу; ієрархічністю форм впливу та їх методів, враховуючи, що одні впливи передбачають необхідність або доцільність інших; гнучкістю, оскільки система впливів має відповідати внутрішнім і зовнішнім викликам; спрямованістю системи на результат та на досягнення цілей; наявністю зв'язків та зворотних зв'язків як від суспільства, так і від організаційних структур.

Запропоновано шляхи практичної реалізації теоретичної і прикладної моделі системи впливів в публічному управлінні, зокрема розроблено: основні напрями державної доктрини впливів в публічному управлінні та адмініструванні (як офіційної системи поглядів на мету і способи існуючих в суспільних відносинах впливів, а також мету і способи державного та

громадського контролю за негативними і руйнівними впливами на суспільство і державу, яка не передбачає цензури, а передбачає обізнаність і формування культури впливів у суспільстві, а також протидію деструктивним впливам); методику аналізу впливів при підготовці нормативно-правових актів і програм розвитку на всіх рівнях публічного управління та адміністрування; спеціальну освітню програму «Управління проектами, програмами та інноваціями розвитку публічної сфери» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» з підготовки фахівців з розвитку публічної сфери.

Запропоновано авторську систему впливів в публічному управлінні, яка ґрунтується на теоретичній моделі системи впливів в публічному управлінні, що репрезентативно відображається у прикладній моделі системи впливів в публічному управлінні та враховує запропоновані шляхи практичної реалізації цих двох моделей. В межах теорій впливів виокремлено функції діяльності органів влади та суспільства, основна мета яких полягає у забезпеченні ефективного функціонування держави, підтримки стабільних взаємовідносин та створення умов для розвитку суспільства, в тому числі в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України. Вказано на відмінності функцій органів влади та суспільства. Акцентовано увагу на розмежуванні ролей, форм та інструментів впливу, розрізнення їхньої спрямованості. Ефективність функціонування системи державного управління залежить від балансу між цими ролями та узгодженості впливів між державою та суспільством.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України з державного управління та інших держав за напрямом, за яким виконане дисертаційного дослідження:

1. **Матвєєнко І.В.** Система впливів у публічному управлінні: теоретико-методологічний аспект : монографія. Одеса : Олді+, 2024. 508 с.
2. **Матвєєнко І.В.** Методи впливів держави при встановленні взаємодії з громадянським суспільством. *Публічне урядування*. 2017. № 2 (7). С. 154-163.
3. **Матвєєнко І.** та ін. Підготовка наукових кадрів у галузі публічного управління та адміністрування відповідно до принципів Європейського простору. *Збірник наукових праць НАДУ*. 2020. № 2. С. 25–33.
4. **Матвєєнко І.В.** та ін. Співвіднесення дефініції «громадського контролю» органів представницької влади у вітчизняних наукових підходах. *Теорія та практика державного управління*. 2020. № 3 (70). С. 24-33.
5. **Матвєєнко І.** та ін. Підготовка кадрів місцевого самоврядування в Україні: нові виклики та перспективи. *Актуальні проблеми державного управління*. 2021. № 1 (82). С. 10-19.
6. **Матвєєнко І.В.** та ін. Вдосконалення антикорупційних заходів на територіальному рівні: виклики та перспективи. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2021. № 26. С. 83-89.

7. **Matvieienko Iryna**. Is there a place for a design approach in the definitions of the notion of "decentralization" in Ukrainian science? *Project approach in the didactic process of universities - International dimension*. 2021. № 2 (4). P. 70-78.

8. **Матвєєнко І.В.** та ін. Теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування механізмів запровадження інновацій в публічному управлінні та адмініструванні. *Наукові інновації та передові технології. Серія: «Управління та адміністрування»*. 2022. № 8 (10). С. 323-334.

9. **Матвєєнко І.В.** та ін. Управління персоналом в системі державної служби в умовах цифровізації. *Наукові перспективи. Серія: «Державне управління»*. 2022. № 9 (27). С. 157-170.

10. **Matvieienko I.** et al. Information and Legal Aspects of Economic Development in the Conditions of COVID-19. *International Journal of Computer Science and Network Security (IJCSNS)*. 2022. Vol. 22. № 1. P. 567-573. (*Web of Science Core Collection*).

11. **Matvieienko I.** et al. The Introduction of Modern Technologies in Public Administration in the Context of Globalization. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2022. Vol. 22. № 2. P. 334-340. (*Web of Science Core Collection*).

12. **Matvieienko I.** et al. Humanization concept of the educational process in the field of public administration as a basis for the implementation of public administration reforms. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*. 2022. Vol.12. № 1 (XXV). P. 73-78. (*Web of Science Core Collection*).

13. **Matvieienko I.** et al. Systematic and educational influences of civil society on public administration communications organization in quarantine restriction COVID-19 condition. *International Journal of Health Sciences*. 2022. Vol. 6 (1). P. 214-233.

14. **Matvieienko I.**, et al. Managing the pedagogical culture of university teachers in the context of the impact of COVID-19. *Revista Tempos E Espaços Em Educação*. 2022. Vol. 15 (34).

15. **Матвєєнко І.В.** Громадський контроль як основа прозорості та відповідальності в публічному управлінні. *Наукові інновації та передові технології. Серія: «Управління та адміністрування»*. 2023. № 10 (24). С. 150-160.

16. **Матвєєнко І.В.** Вплив громадських об'єднань на соціальний захист моряків в контексті системи впливів публічного управління. *Наукові інновації та передові технології. Серія: «Управління та адміністрування»*. 2023. № 12 (26). С. 111-119.

17. **Матвєєнко І.В.** Громадянське суспільство як суб'єкт державно-громадянського партнерства. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2023. № 8 (38). URL: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2023-8-9220>

18. **Matvieienko I.**, et al. Development of pedagogical culture in the preparation of a future specialist in banking services. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 1 (48). P. 441–449. (*Web of Science Core Collection; Scopus*).

19. **Матвєєнко І.В.** Науково-прикладні підходи до визначення інновацій в контексті публічно-управлінських впливів. *Наукові перспективи. Серія: «Державне управління»*. 2024. № 5 (47). С. 457-467.

20. **Матвєєнко І.В.** Типологія впливів в системі публічного управління у зарубіжних науково-прикладних підходах. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2024. № 31. С. 20-30.

21. **Матвєєнко І.В.** Теоретичне підґрунтя щодо розуміння категорії «впливи» в системі публічного управління. *Наукові інновації та передові технології. Серія: «Управління та адміністрування»*. 2024. № 6 (34). С. 196-206.

22. **Матвєєнко І.В.** Моделі впливів в публічному управлінні: теоретичний аспект. *Актуальні питання у сучасній науці. Серія: «Державне управління»*. 2024. № 6 (24). С. 284-295.

23. **Матвєєнко І.В.** Аспекти прояву економічного впливу в публічному управлінні. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2024. № 2. С. 19-24.

24. **Матвєєнко І.В.** Система впливів в публічному управлінні: науково-прикладний контекст. *Успіхи і досягнення у науці. Серія: «Управління та адміністрування»*. 2024. № 4 (4). С. 494-508.

25. **Матвєєнко І.В.** Погляди щодо змісту впливів в зарубіжній науці. *Наукові перспективи. Серія: «Державне управління»*. 2024. Вип. 6 (48). С. 206-219.

26. **Матвєєнко І.В.** Моделі колективного впливу в публічному управлінні. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2024. № 6 (47). URL: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2024-6> (дата звернення: 30.08.2024).

27. **Матвєєнко І.В.** Наукові погляди щодо розуміння терміну «система публічного управління». *Суспільство та національні інтереси. «Публічне управління та адміністрування»*. 2024. № 4 (4). С. 1214-1228.

28. **Матвєєнко І.В.** Впливи суб'єктів публічного управління на розвиток соціально-економічних процесів: наукові погляди. *Наукові інновації та передові технології. Серія: «Управління та адміністрування»*. 2024. № 7 (35). С. 169-184.

29. **Матвєєнко І.В.** та ін. Світові тенденції цифровізації та їх вплив у системі публічного управління. *Наукові інновації та передові технології. Серія: «Управління та адміністрування»*. 2024. № 8 (36). С. 191-203.

30. **Matvieienko I.** et al. Decomposition of information provision of the system of public management of investment risks in the development of human capital. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*. 2024. Vol. 14. № 1. Special Issue XLI. P. 129-134. (Web of Science Core Collection).

Публікації, що додаткові висвітлюють результати дисертації

31. **Матвєєнко І.** Консенсуальна стратегія як інструмент конструктивного діалогу органів публічної влади та громадянського суспільства. *Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Одеса, 28 жов. 2016 р. Одеса, 2016. С. 143.

32. **Матвєєнко І.В.** Державно-громадське управління як нова модель співпраці. *Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Одеса, 27 жовт., 2017 р. Одеса, 2017. С. 112-113.

33. **Матвєєнко І.** Вітчизняна та зарубіжна практика встановлення конструктивного діалогу. *Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід*: матер. Всеукр. наук.-практ. конфер. за міжнар. участю, м. Одеса, 26 жовт., 2018 р. Одеса, 2018. С.51-52.

34. **Матвєєнко І.** Розвиток суспільства в контексті теорій впливів. *Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжн. участю, м. Одеса, 11 жовт. 2019 р. Одеса, 2019 р. С. 94-95.

35. **Матвєєнко І.В.** Деякі аспекти впливів на соціальну сферу. *Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди*: матер. Всеукр. наук.-практ. конфер. за міжнар. участю (до 25-річчя заснування інституту), м. Одеса, 09 жовт. 2020 р. Одеса, 2020. С. 86-87.

36. **Матвєєнко І.В.** Наукові підходи розуміння впливів у публічному управлінні. *Розвиток публічного управління в Україні*: матер. наук.-практ. конференції за міжнарод. участю. 23-24 квіт. 2020 р. Львів 2020. С. 46-49.

37. **Матвєєнко І.В.** Впливи глобалізації у сфері публічного управління. *Публічне управління XXI століття: портал можливостей* : збірник тез ХХ Міжнар. наук. конгресу. Харків, 2020. С. 204-206.

38. **Матвєєнко І.В.** Громадська участь як система дій та методів впливу на діяльність органів публічної влади. *Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матер. II Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Київ; Туреччина, 07 жовт., 2020 р. Київ; Туреччина, 2020. С. 52-54.

39. **Матвєєнко І.В.** Деякі питання щодо формування ефективної системи зв'язків з громадськістю в органах публічної влади. *Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю. м. Одеса, 8 жов. 2021 р. Одеса, 2021. С. 98-99.

40. **Матвєєнко І.В.** Роль організацій громадянського суспільства в державно-громадянському партнерстві в контексті національної безпеки. *Держава XXI століття: погляд молоді*: матер. Всеукр. наук.-практ. on-line конферен. здобув. вищої освіти і молодих учених (присвячена Дню науки), м. Житомир, 17 трав. 2022 р. Житомир, 2022. С. 402-403.

41. **Матвєєнко І.В.** Використання інструментів соціальних інновацій в контексті відновлення країни. *Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні*: матер. Всеукр. наук.-практ. конфер., м. Київ, 15-28 квіт., 2022 р. Київ, 2022. С. 168-171.

42. **Матвєєнко І.В.** Теоретичне підґрунтя для розробки стратегій комунікації. *Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи*: матер. XIII наук. Інтернет-конфер. за міжнар. участю для аспірантів та докторантів, м. Одеса, 27 трав., 2022 р. Одеса. 2022. С. 36-38.

43. **Матвєєнко І.В.** Концептуальні підходи до розуміння інновацій в умовах ризиків та криз в зарубіжних наукових дослідженнях. *Актуальні*

проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України: матер. ХІХ регіон. наук.-практ. конфер., м. Дніпро, 16 черв. 2022 р. Дніпро, 2022. С. 77-78.

44. **Матвєєнко І.В.** Партнерство як інноваційна форма взаємодії в сфері освіти: зарубіжний досвід для України. *Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти*: збір. матер. Всеукр. наук.-метод. конфер., м. Одеса, 15 черв. 2022 р. Одеса, 2022. С. 126-129.

45. **Матвєєнко І.В.** Інноваційні підходи до подолання кризових явищ в системі публічного управління: концептуальний вимір. *Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах воєнного стану та відновлення України*: матер. Всеукр. наук.-практ. конфер. за міжнар. участю, м. Одеса, 18 трав. 2023 р. Одеса, 2023. С. 104-106.

46. **Матвєєнко І.В.** Концепція «спільні інновації» як основа встановлення взаємодії між державним та громадським сектором. *Публічне управління та адміністрування в сучасних умовах*: матер. ІV Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Дніпро, 17 трав. 2023 р. Дніпро, 2023. С. 16-18.

47. **Матвєєнко І.В.** Кризові явища як чинники змін в публічному управлінні: європейський вимір. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України*: матер. ХХ регіон. наук.-практ. конфер., м. Дніпро, 18 трав. 2023 р. Дніпро, 2023. С. 84-86.

48. **Матвєєнко І.В.** Концепція спільного управління як інтегративна основа для запровадження інновацій в публічному управлінні. *Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України*: матер. Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Одеса, 17 трав., 2024. Одеса, 2024. С. 108-111.

АНОТАЦІЯ

Матвєєнко І.В. Система впливів в публічному управлінні: теоретико-методологічний аспект. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.01 «Теорія та історія державного управління». – Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» МОН України, Дніпро, 2025.

Дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, в якій вирішена актуальна наукова проблема стосовно наукового обґрунтування теоретико-методологічних аспектів системи впливів в публічному управлінні та виробленні на цій основі практичних пропозицій щодо їх запровадження.

Обґрунтовано новий зміст категорії «вплив» та введено в науку державного управління категорію «система впливів в публічному управлінні». Запропоновано концептуальні основи побудови моделей системи впливів з акцентами на формуванні колективного суб'єкту впливів. Розширено межі теорії державного управління в контексті: класифікації впливів в публічному управлінні; систематизації типів впливів; класифікації впливів відповідно до сфери публічного управління; систематизації визначення систем; спрямованості системи впливів в публічному управлінні; класифікації моделей за основою застосування. Здійснено систематизацію концепцій публічноуправлінських

впливів та виокремлено види впливів в публічному управлінні.

Представлено класифікацію нормативно-правових актів України, яка стосується різних видів впливу. Запропоновано методологію державного управління в аспекті парадигми впливів в публічному управлінні, яка дозволить: сформувати спільну структуру співпраці всіх секторів суспільства; виробити основні напрями і потенціал для проєктування та впровадження системних змін; залучити громади до формування проактивної позиції; виробити системи правомірних заходів щодо впливів; виокремити шляхи і методи проєктування і планування розвитку громад; побудувати дієву систему подолання руйнівних впливів; виробити стратегії відновлення на випадок збоїв при застосуванні певних видів впливів.

Запропоновано нову парадигму впливів в публічному управлінні, що стало підставою для розроблення теоретичної моделі впливів в публічному управлінні, яка складається з двох блоків впливів (теорія впливів та теорія публічного управління), де кожен із зазначених блоків представлений основними та похідними від них теоріями та видами впливів. Поєднання двох блоків теоретичної моделі системи впливів в публічному управлінні є основою розвитку прикладної моделі системи впливів в публічному управлінні. Окремий блок в теоретичній моделі системи впливів в публічному управлінні, представляє блок економічних впливів в межах економічної теорії.

Розроблено прикладну модель впливів в публічному управлінні, яка передбачає: правове регулювання; розподілення внутрішніх і зовнішніх впливів за рівнями публічного управління; неформальні впливи. Запропоновано шляхи практичної реалізації теоретичної і прикладної моделі системи впливів в публічному управлінні, вказано на доцільності розроблення: доктрини впливів в публічному управлінні та адмініструванні; методики аналізу впливів при підготовці нормативно-правових актів і програм розвитку на всіх рівнях публічного управління та адміністрування; спеціальної освітньої програми з підготовки фахівців з розвитку публічної сфери. Представлено авторську систему впливів в публічному управлінні, яка ґрунтується на теоретичній та прикладній моделі системи впливів в публічному управлінні та враховує запропоновані шляхи практичної реалізації цих двох моделей.

Ключові слова: державне управління, впливи, публічне управління та адміністрування, система впливів, моделі впливів, типологія впливів, колективний вплив, колективний суб'єкт впливів, теоретична модель системи впливів, прикладна модель системи впливів, доктрина впливів, методика аналізу впливів.

ABSTRACT

Matvieienko I.V. The system of influences in public administration: theoretical and methodological aspect. – Qualification scientific work in the form of a manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Science in Public Administration in the specialty 25.00.01 “Theory and History of Public Administration”. – National Technical University “Dnipro Polytechnic” MES of Ukraine, Dnipro, 2025.

The dissertation is a completed research work that solves an urgent scientific problem regarding the scientific substantiation of theoretical and methodological aspects of the system of influences in public administration and the development of practical proposals for their implementation.

A comprehensive study of the theoretical and methodological foundations of the system of influences in public administration, their typology, models, systematisation was carried out and a new solution to the scientific problem was proposed - theoretical and methodological substantiation of the conceptual foundations of the system of influences in public administration, which is based on the theoretical model of influences in public administration, has a methodological foundation based on the applied model of influences in public administration and provides for practical implementation.

The new content of the category of “influence” is substantiated. The category of “system of influences in public administration” is introduced into the science of public administration. The conceptual foundations for building models of the influence system are proposed with an emphasis on the formation of a collective subject of influence. It is proved that the methodological foundations of organising joint activities and cross-sectoral interaction using the methodology of a collective subject of influence should be focused on the formation of a long-term partnership. The boundaries of public administration theory are expanded in the context of the classification of influences in public administration, systematisation of types of influences, classification of influences according to the sphere of public administration, systematisation of system definition, orientation of the system of influences in public administration, classification of models based on application. The author defines conceptual approaches of the modern model of collective influence, which is used to solve complex social problems, create stronger communities, powerful organisational and institutional relationships, and achieve lasting change through coordinated and concerted action. The author systemises the concepts of public administration influences and allocates the types of influences in public administration (public administration, economic, legal, managerial, administrative, social, psychological, communicative, informational, political influences).

The author presents a classification of regulatory legal acts of Ukraine relating to various types of influence. The methodology of public administration in the aspect of the paradigm of influences in public administration is proposed, which will allow: to form a common structure of cooperation of all sectors of society to solve complex social problems; to develop the main directions and potential for designing and implementing systemic changes; to involve communities in the formation of a proactive position; to develop systems of legal measures for influences; to identify ways and methods of designing and planning community development in the context of collective influence; to build an effective system of overcoming the problems of social influence.

The author proposes a new paradigm of influences in public administration, which became the basis for the development of a theoretical model of influences in public administration, consisting of two blocks of influences: the first block is the theory of influences, the second block is the theory of public administration, where

fundamental and derived theories and types of influences represent each of these blocks. The combination of the two blocks of the theoretical model of the system of influences in public administration is the basis for the development of an applied model of the system of influences in public administration. A separate block in the theoretical model of the system of influences in public administration is allocated, which represents the block of economic influences defined within the framework of economic theory.

An applied model of influences in public administration has been developed, which includes legal regulation, distribution of internal and external influences by levels of public administration, and informal influences. Ways of practical implementation of the theoretical and applied model of the system of influences in public administration are proposed, in particular: the main directions of the State doctrine of influences in public administration and management; methodology for analysing influences in the preparation of regulations and development programmes at all levels of public administration and management; a unique educational programme for training specialists in the development of the public sphere, where the primary focus should be on the issues of the system of influences in public administration.

The author's own system of influences in public administration is presented, which is based on the theoretical model of the system of influences in public administration, which is representative of the applied model of the system of influences in public administration and takes into account the proposed ways of practical implementation of these two models. Within the framework of the theories of influence, the author distinguishes the functions of the authorities and society, the main purpose of which is to ensure the effective functioning of the State and maintain stable relations.

Keywords: public administration, influences, public management and administration, system of influences, models of influences, typology of influences, collective influence, collective subject of influences, theoretical model of the system of influences, applied model of the system of influences, doctrine of influences, methodology of influence analysis.

МАТВЄЄНКО Ірина Володимирівна

**СИСТЕМА ВПЛИВІВ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ:
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ**
(Реферат)

Здано на складання 05.02.2025 р. Підписано до друку 22.01.2025 р.

Формат 210x48. Папір офсетний. Друк цифровий.

Гарнітура Times. Ум. друк. арк. 1,9.

Тираж **30 прим.** Зам. № 1.

Друк реферату в копієцентрі м. Одеса